

D • N

28/7 1955

Avspänningspropagandan

De nya stridsmedlen kan väntas verka i så hög grad avskräckande att risken för världskrig minskas: denna reflexion har under det senaste året befordrats från bisarreri till banalitet. Därmed följer självfallet en tendens till stabilitet till en statistisk situation, ty de vinster som kan hemföras genom ett krig med vätebomber framstår även för de aggressiva som små i jämförelse med den förödelse som är säker. Men detta förhållande utgör intet skäl för Västeren att uppge "styrkans politik", den allians- och upprustningspolitik som sent omsider organiserades inför det kommunistiska hotet och de ryska erövringarna. Blevde demokratierna underlägsna, kunde angreppen genom krig och påtryckning väntas återkomma. Särskilt finns utomordentlig risk för det flertal demokratier som inte har eller kan producera de nya vapnen. Dessa stater är nu skyddade blott genom att amerikansk hjälp, garanterad eller inte, är sannolik; bortföle möjligheten av sådan hjälp, skulle de vara tvungna till kapitulation inför ryska fordringar. Härtill kommer att krig utan atomvapen är tänkbara i sådana fall då de främsta stormakterna inte är direkt engagerade; det är tron på USA:s hjälp och på att USA i ett krig är berett att bruka de nya vapnen som ger de fria staterna ett mått av trygghet.

Styrkans politik kan också kallas tillbakahållandets politik. Det gäller för USA och dess allierade att överallt hålla tillbaka den kommunistiska aggressionen. Denna politik har i stort sett lyckats under ett skede av 6-7 år. Men den är ytterligt svår; den innebär att demokratierna ställer sig på defensiva, medan kommunismen spanar efter svaga punkter att utnyttja till en aktion.

Liknande är situationen i det propagandakrig med fredsoffensiver som just på grund av att styrkans politik varit relativt framgångsrik under den senaste tiden blivit världskonfliktens form. Västeren kan inte i nämnvärd grad påverka östblocket genom sin propaganda, ty folken bakom järnridån får inte skriva, tala och diskutera fritt, kan inte forma en opinion och än mindre ge uttryck åt en opinion. Det är därför de fria folken som propagandan i realiteten gäller. Varje lyckad propagandaoffensiv från rysk sida försvagar sammanhållning och inomstatlig enighet och blir därför också en fara för tillbakahållandets politik. Ryssarna har, schematiskt sagt, mycket att vinna och föga att förlora genom denna psykologiska krigföring eller, om man så vill, fredskampanj.

Många uppgifter från väststaterna tyder på att propagandadrabbningen i Genève blivit en viss framgång för ryssarna, trots att Eisenhower och hans engelska och franska kolleger sannerligen inte sparade på sådana förslag och försäkringar som är vapen i den striden. Framgången består i att man talar om en avspänning, ett mildare klimat, en vänligare stämning endast därför att man på båda hållen betygade sin fredsvilja. Dessa uttryckssätt är harmlösa och oskyldiga, om de inte fattas så att verkliga läget skulle ha väsentligt ändrats — ty då måste ju västfolken dra slutsatsen att de kan skrota ned både vapen och allianser.

De senaste uttalandena i pressen tyder på en tillnyktring. De "lättare" tidningarna skriver visserligen, såsom vår Londonkorrespondent framhållit, hämningslöst i den optimistiska stilen; det är förståeligt inte blott därför att de vill glädja sina läsare, utan också därför att många faktiskt tror att avspänning — liksom efter ett privat gräl — består i att man säger att man skall vara snäll. Tonen i tidningar som Manchester Guardian, Times och New York Times har där-

emot blivit mera reserverad. "Utom några ömsesidiga uttryck för god vilja har de fyra storas konferens knappast medfört någon förändring", skriver New York Times. "Har man talat årligt och uppriktigt eller uppfört ett skådespel?" frågar sig Manchester Guardian. "Det återstår ännu väldiga motsättningar", förklarar Times i bästa Timesstil (i själva verket har ju inte en enda motsättning bilagts eller försvagats). Man tröstar sig emellertid med att ingen väntat sig så mycket av konferensen, att det ändå är bra att folk träffas, att vänliga ord är bättre än ovet och hot. Kanske går det bättre nästa gång, det är välviljans sista tillflykt, som om någon skulle tro att enighet kunde vinnas

rörande Tysklands enande eller atomvapens avskaffande.

Det viktiga och glädjande är att såvitt bekant ingen inflyttsrik tidning ens framkastat tanken att eftersom Ryssland nu blivit fredsvänligt bör man gå med på dess krav om Västtysklands utrymning, alliansernas upplösning och en naken överenskommelse mot atomvapen. Tvärtom betonas att det är styrkans politik som framkallat den mildring man tror sig kunna konstatera och att denna politik måste upprätthållas. Denna hållning innebär realitet att man inte litat på de ryska försäkringarna och att talet om avspänning är mera propaganda än uttryck för en åsikt.

Några oroande tecken finns. Ett antal vänstermän inom labour har redan begärt minskning av värnpliktstiden. I Sveriges fördomer Morgon-Tidningen styrkans politik i nästan samma ordalag som tidigare Ny Dag. Vårt regeringsblock funderar väl dock inte på att vi skall minska vårt försvar. Detta skulle tyda på att man tar de egna frasererna på allvar, och i så fall bleve läget onekligen svårt.